

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY

TĚLO V ABSTRAKCI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Adéla Denková

Výtvarná výchova a kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PhDr. Jan Mašek, Ph.D.

Plzeň, 2024

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Tělo v abstrakci“ vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne.....

Podpis.....

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce, PhDr. Janu Maškovi, Ph.D. za vstřícný přístup a cenné rady, které mi poskytl při vypracování této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu v průběhu mého studia.

ABSTRAKT

Mým cílem v této bakalářské práci je vytvořit cyklus fotografií, které budou vycházet z portrétních fotografií a fotografického aktu. Budu používat lidské tělo a stylizovat ho pomocí vybrané UV barevné technologie, aby barva a barevná kompozice byly dominantními výrazovými prostředky ve stylizaci figury, inspirované vybranými uměleckými směry 20. století. K cyklu doplním popis svých inspirací a fotografovaných scén a rozvedu možnosti jejich autorské stylizace. Cyklus realizuji ve formě digitální fotografie s fotografiemi o velikosti 60 x 40 cm a bude obsahovat 10 fotografií. V teoretické části mé bakalářské práce se budu věnovat vztahu zvolených uměleckých směrů 20. století k umění a fotografii, zatímco v pedagogické části se zaměřím na tvůrčí aspekty a možnosti využití konceptu barevnosti ve spojení s lidským tělem. Také navrhnu jeden vzdělávací projekt pro vybraný stupeň školního vzdělávání.

ABSTRACT

My goal in this bachelor's thesis is to create a series of photographs that will be based on portrait photography and the photographic nude. I will be using the human body and styling it using selected UV color technology so that color and color composition become the dominant expressive means in the styling of the figure, inspired by selected artistic movements of the 20th century. I will add a description of my inspirations and the scenes photographed and elaborate on the possibilities of their authorial styling. I will realize the series in the form of digital photography with photographs of at 60 x 40 cm and it will contain at 10 photographs. In the theoretical part of my bachelor's thesis, I will focus on the relationship of selected 20th-century artistic movements to art and photography, while in the pedagogical part I will concentrate on creative aspects and the possibilities of using the concept of colorfulness in connection with the human body. I will also propose an educational project for a selected level of school education.

KLÍČOVÁ SLOVA

UV barevná technologie, portrétní fotografie, fotografický akt, lidské tělo ve fotografii, autorská stylizace, digitální fotografie, barevná kompozice, vzdělávací projekt, tvůrčí využití barevnosti

KEYWORDS

UV color technology, portrait photography, photographic nude, human body in photography, authorial stylization, digital photography, color composition, educational project, creative use of colorfulness

OBSAH

ÚVOD.....	1
1 TEORETICKÝ RÁMEC	2
1.1 DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE	2
1.1.1 <i>Portrétní fotografie a fotografie aktu</i>	3
1.1.2 <i>Abstraktní fotografie</i>	4
1.2 UMĚLECKÉ SMĚRY 20. STOLETÍ.....	5
1.2.1 <i>Abstraktní expresionismus</i>	5
1.2.2 <i>Expresionismus</i>	6
1.3 VZTAH UMĚNÍ A FOTOGRAFIE VE 20. STOLETÍ	6
1.4 VÝZNAM BARVY A BAREVNÉ KOMPOZICE V UMĚNÍ.....	6
2 UV BAREVNÁ TECHNOLOGIE A JEJÍ VYUŽITÍ VE FOTOGRAFII.....	8
2.1 POPIS UV BAREVNÉ TECHNOLOGIE	8
2.1.1 <i>Bodypainting</i>	9
2.2 HISTORIE A SOUČASNÉ VYUŽITÍ UV BAREVNÉ TECHNOLOGIE VE FOTOGRAFII	9
3 POPIS VLASTNÍHO FOTOGRAFOVÁNÍ.....	10
3.1 INSPIRACE	10
3.2 VOLBA TÉMATU.....	11
3.3 VÝBĚR A PŘÍPRAVA SCÉN	12
3.4 TECHNICKÉ ASPEKTY FOTOGRAFOVÁNÍ	12
3.4.1 <i>Fotoaparát</i>	12
3.4.2 <i>Příslušenství/pomůcky</i>	12
3.4.3 <i>Kompozice</i>	14
3.4.4 <i>Osvětlení</i>	14
3.4.5 <i>Úprava fotografií</i>	14
4 REALIZACE CYKLU FOTOGRAFIÍ.....	15
4.1 POPIS JEDNOTLIVÝCH CYKLŮ FOTOGRAFOVÁNÍ	15
4.2 POPIS VYBRANÝCH JEDNOTLIVÝCH FOTOGRAFIÍ.....	16
5 PEDAGOGICKÁ ČÁST	27
5.1 VYUŽITÍ FOTOGRAFIE VE VÝUCE VÝTVARNÉ VÝCHOVY	27
5.2 NÁVRH VZDĚLÁVACÍHO PROJEKTU	28
5.2.1 <i>Základní popis výtvarného úkolu</i>	29
5.2.2 <i>Průběh výuky</i>	31
ZÁVĚR	32
RESUMÉ	33
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	34
5.3 ELEKTRONICKÉ ZDROJE A E-BOOKS	35
6 PŘÍLOHY	36
6.1 SEZNAM OBRÁZKŮ.....	36

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá využitím UV barevné technologie v kontextu portrétní fotografie a fotografie aktu. V dnešní době, kdy technologie neustále pokračuje ve svém rapidním vývoji, se fotografie stává stále diverzifikovanější a umožňuje umělcům experimentovat s novými metodami a technikami. Jednou z takových inovací je využití UV světla, které otevírá nové možnosti pro kreativní vyjádření ve fotografii.

Práce je rozdělena do několika částí, kde první část poskytuje teoretický rámec digitální fotografie a rozděluje klíčové umělecké směry 20. století, které mají významný vliv na současné fotografické techniky. Dále se práce věnuje podrobnému zkoumání významu barvy a barevné kompozice v umění, což je klíčové pro pochopení a aplikaci UV technologie ve fotografii.

V praktické části se zaměřuji na realizaci vlastního cyklu fotografií, kde kombinuji teoretické znalosti s praktickou aplikací UV barevné technologie. Cílem je nejen demonstrace vizuálních efektů, které UV technologie nabízí, ale také prozkoumání a dokumentace různorodých výzev spojených s fotografováním různých typů subjektů, včetně žen, mužů a párů.

Pedagogická část práce představuje návrh vzdělávacího projektu, který má potenciál být implementován ve školním prostředí. Tento projekt nejenže rozšiřuje poznatky studentů o fotografii a umění, ale také podporuje jejich kreativní a analytické dovednosti prostřednictvím praktického angažmá. V úvodu této práce se snažím nastínit, jak může být UV barevná technologie využita k rozšíření hranic tradiční fotografie a jak může obohatit vizuální umění o nové dimenze. Tato práce tak nabízí jak teoretický přehled, tak praktické návody a pedagogický rámec pro další vzdělávání a práci v oblasti fotografie a vizuálních umění.

1 TEORETICKÝ RÁMEC

1.1 Digitální fotografie

Digitální fotografie prošla významným vývojem od svých počátků až po současnost, což mělo velký dopad na fotografickou praxi, pravdivost a etiku. První digitální obrázek byl vytvořen v roce 1957 inženýrem Russellem Kirsh, který naskenoval fotografii svého syna, čímž vytvořil obrázek o velikosti 176 x 176 pixelů. V roce 1975 přišel průlomový moment, kdy inženýr Steve Sasson z Eastman Kodak vynalezl první digitální fotoaparát. „*Klíčem k jeho fungování byl nejdůležitější prvek všech digitálních fotoaparátů, snímač s nábojově vázanými prvky, (charged-couple device, CCD)*“ (Smith 2021), který byl vynalezen George E. Smithem a Willardem Boylem v roce 1969 v Bellových laboratořích. Již v roce 1975 tento fotoaparát dokázal zachycovat barvy.

První digitální fotoaparát dostupný pro veřejnost byl uveden na trh v roce 1988 pod názvem DS-1P. Od té doby se „důležitost“ digitálních přístrojů neustále zvyšuje.¹

Na začátku digitální fotografie byly obrazy zaznamenávány na minidisk a následně zobrazovány pomocí videosnímače na televizním monitoru, tyto snímky byly samozřejmě nekvalitní, a tak Mavica, což byl první komerční digitální fotoaparát od firmy Sony, nemohla být považována sice za kvalitní digitální fotoaparát, ale byla důležitá pro odstartování tehdejší digitální revoluce. Na přelomu století začaly digitální fotoaparáty zcela nahrazovat klasické kinofilmové fotoaparáty.²

Digitální fotografie se tak stala běžnou součástí našeho každodenního života a revolučně změnila způsob, jakým fotografujeme a jak vnímáme samotné fotografie. Díky digitalizaci je možné fotografie okamžitě zobrazit či upravit a sdílet s ostatními, což zásadně usnadnilo a urychlilo fotografický proces. Ale navzdory všem výhodám, digitalizace fotografie přináší i etické otázky, jako je manipulace s obrazem a otázky autorských práv, které vyžadují pečlivou úvahu a regulaci.

---

¹ SMITH, Ian Haydn. *Stručný příběh fotografie: kapesní průvodce klíčovými žánry, díly, náměty a technikami*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021. str. 215

² STÝBLO, Pavel. *Teorie digitální fotografie*. Praha: TOMOS, 2006. str. 6

1.1.1 Portrétní fotografie a fotografie aktu

Portrétní fotografie je žánr zaměřený na zachycení výrazu, osobnosti nebo nálady osoby nebo více osob. Portrétní fotografie se rychle vyvinula, už do svých počátků, krátce po objevu Louisem Daguerrem bulváru v Paříži, kdy vyžadovala od všech fotografovaných osob obrovskou trpělivost kvůli dlouhým expozičním časům. O první portréty se pokusili Robert Cornelius a John William Draper v roce 1839, kdy museli v nehybnosti vydržet více jak jednu minutu, aby byl zajištěn ostrý snímek. S postupným vývojem technologie a zlepšováním objektivů se zkracovaly expoziční časy, což vedlo ke zvýšení kvality portrétní fotografie.³

Osvětlení je zásadní prvek pro portrétní fotografii, jehož význam nelze podceňovat. Světlo ovlivňuje to, jak vidíme svět kolem sebe, ovlivňuje naše emoce. Ve fotografii hraje osvětlení klíčovou roli v nastavení celkové atmosféry a nálady snímku. Různé typy světla, ať už je ostré, měkké, zářivé či rozptýlené, mají velký dopad na to, jak fotografie vypadá. Světlo lze ovlivňovat i směrem, ze kterého na objekt dopadá, což může dramaticky měnit vjem objektu.⁴

„Co je vlastně akt? Je to zobrazení neoděného lidského těla. Původně se jednalo o studie pohybu nebo postoje. Slovo pochází od latinského actus – čin.“ (Armutidisová. 2007) Kompozice v portrétní fotografii je klíčová pro vytvoření strukturovaného a vizuálně přitažlivého obrazu. Základem úspěšné fotografie je vhodné uspořádání prvků ve snímku. Důležitým prvkem kompozice je také vytvoření vizuální rovnováhy a napětí. Pro svojí práci jsem zvolila formát na výšku, také často označovaný jako “portrétní formát“. Záběr by měl být co nejvíce vyplněný a poutavý a nad hlavou by neměl vzniknout nežádoucí prostor.^{5 6}

Historie fotografie aktu sahá až do počátků samotné fotografie. Původně bylo zobrazení nahého těla ve fotografii vnímáno jako kontroverzní a často se setkávalo s právními překážkami. Hlavně v 19. století, kdy byla fotografie považována spíše za zručnost než umělecký směr. S postupem času se ale fotografie aktu stala uznávaným uměleckým žánrem.

---

³ SMITH, Ian Haydn. *Stručný příběh fotografie: kapesní průvodce klíčovými žánry, díly, náměty a technikami.* Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021. str. 15

⁴ PETERSON, Bryan F. *Naučte se fotografovat portrét kreativně: jak na skvělé fotografie lidí.* Přeložil Nikol ZACHOVALOVÁ BAROCHOVÁ. Brno: Zoner Press, 2021. str. 86

⁵ PETERSON, ref. 4, str. 120

⁶ PETERSON, ref. 4, str. 126

Fotografie aktu tak postupně překonala počáteční společenské zábrany a stala se respektovanou formou uměleckého vyjádření.^{7 8}

Při fotografování je důležité věnovat pozornost efektivnímu uspořádání prvků ve snímku, což výrazně ovlivňuje, jak budou jednotlivé části těla zobrazeny. Když chceme zvýraznit určitou část těla, přiblížíme ji k fotoaparátu, čímž ji opticky zvětšíme a stane se středem pozornosti. A naopak, pokud chceme nějakou část těla mít méně výraznou, posuneme fotoaparát dál.⁹

Dále bych se chtěla zaměřit na pózování, a to pózování žen, mužů a párové pózování, neboť u žen, mužů a i u párů platí jiná specifika procesu fotografování. Fotografování žen může být výzvou, protože každá žena má jedinečnou postavu a vzhled. Neexistuje póza, která by vyhovovala každému, a proto je důležité mít vždy připravenou širší škálu možností, které umožňují zvýraznit jedinečné rysy každé modelky. U žen je zkrátka důležité zdůraznit jejich pozitiva a potlačit slabiny. Naopak muži chtějí vypadat uvolněně a sebevědomě. Proto mnoho fotografů se setkává s názorem, že by muže měli nechat pouze stát, aby vypadal přirozeně. Tento přístup však často nevede k vytvoření atraktivního portrétu. Je důležité muže během fotografování vést a směřovat ho k vytvoření strukturované pózy a snažit se vytvořit komfort, který dodává fotografii přirozenost. Jako poslední bych uvedla pózování v páru, kde je důležité zachytit a vyjádřit jejich vzájemný vztah, radost a lásku focených jedinců. Tento proces může být jak obohacující, tak náročný, protože je třeba vyhovět oběma partnerům a zároveň zachytit jejich vztah prostřednictvím řeči těla a výrazů. Tento typ fotografování je nejvíce náročný a vyžaduje pečlivou přípravu a schopnost rychle reagovat na dynamiku mezi fotografovanými tak, aby výsledek dokonale reflektoval jejich spojení.¹⁰

1.1.2 Abstraktní fotografie

Abstrakce ve fotografii se vyvinula jako významný směr v modernistické fotografii na začátku 20. století. Klade důraz na tvar a formu, odvrací se od tradičního figurativního zobrazení a reaguje tak na piktorealismus. Na přelomu století, kdy se měnily postoje k umění a tak i jeho úloha ve společnosti, mnozí fotografové přešli od realismu k více uměleckému

---

⁷ ARMUTIDISOVÁ, Irena, HELLER, Jiří (ed.). *Akt: naučte se fotografovat kreativně. Encyklopedie - grafika a fotografie*. Brno: Zoner Press, 2007. str. 10

⁸ PETRASOVÁ, Taťána a THEINHARDT, Markéta (ed.). *Tělo a tělesnost v českém výtvarném umění 19. století: [Západočeská galerie v Plzni, Výstavní síň "13", Pražská 13, Plzeň, 17. února-26. dubna 2009. V Plzni: Západočeská galerie, 2009. str. 2*

⁹ ADLER, Lindsay. *Průvodce fotografováním portrétů a postav: jak vytvořit skvělé fotografie v každé situaci*. Přeložil Gabriela KOSTAŠOVÁ. Brno: Zoner Press, 2022. str. 30

¹⁰ ADLER, ref. 9, str. 127, 179, 217

pojetí, které zkoumali skrze abstrakci. Jedny z prvních experimentů s fotomontážemi, uskutečnil například Erwin Quedenfeldt se svými “Symetrickými vzory z přírodních tvarů“. V roce 1914 pak Paul Strand s jeho dílem “Wall Street, New York“. Oba byly považovány za průkopníky používání abstrakce ve fotografii.¹¹

Abstrakce v portrétní fotografii je tvůrčí přístup, o kterém si často myslíme, že osoby na fotografiích musí být snadno rozpoznatelné a musí si zachovat tradiční vzhled. Ale na druhou stranu experimentování s jejich vzhledem může vést k vytvoření zcela nových portrétů. Tento styl umožňuje fotografům překročit běžné hranice a představit subjekty v zajímavých a nečekaných vizuálních kontextech.¹²

1.2 Umělecké směry 20. století

V této kapitole jsou popsány umělecké směry, které se týkají mé práce.

1.2.1 Abstraktní expresionismus

Jako první bych ráda uvedla abstraktní expresionismus, je to umělecký směr, který vznikl v roce 1953 a setrval až do poloviny 50. let a vyskytoval se převážně na území Spojených států amerických. Je především známý svým důrazem na spontánní a podvědomou tvorbu a volným, energickým a expresivním štětováním, neobvyklými texturami, které zdůrazňují fyzický akt malování. „*Kterým jsem se sama ve své práci řídila.*“ Umělci tohoto směru se snažili vyjádřit své vnitřní emoce a reakce prostřednictvím abstraktních forem umění a často používali velká monumentální plátna.¹³

Mezi nejznámější představitele patřil Jackson Pollock, což byl americký malíř, který byl proslulý svou technikou kapání barvy na plátno, což mu umožnilo experimentovat s formou a barvou na zcela nové úrovni. Jeho obrazy tvoří, dynamické a energické barvy a kontrasty. Je známý i pro svojí spontánnost a absenci předem stanoveného plánu.¹⁴

„*A proto jsem se v některých ohledech inspirovala jeho tvorbou ve své bakalářské práci.*“

---

¹¹ SMITH, I. H. *Stručný příběh fotografie: kapesní průvodce klíčovými žánry, díly, náměty a technikami.* Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021. str. 22

¹² PETERSON, Bryan F. *Naučte se fotografovat portrét kreativně: jak na skvělé fotografie lidí.* Přeložil Nikol ZACHOVALOVÁ BAROCHOVÁ. Brno: Zoner Press, 2021. str. 139

¹³ Hessová, B. 2006. *Abstraktní expresionismus.* V Praze: Slovart, str. 11 – 26

¹⁴ FOSTER, Hal; KRAUSS, Rosalind E.; BOIS, Yve-A; BUCHLOH, B. H. D. a JOSELIT, D. *Umění po roce 1900: modernismus, antimodernismus, postmodernismus. Druhé, rozšířené vydání.* Praha: Slovart, 2015. str. 388 – 389

1.2.2 Expresionismus

Také bych ráda zmínila expresionismus, což je směr 1. poloviny 20. století, který se vyznačuje zářivým koloritem a zjednodušenými tvary, což se projevuje výraznými a dynamickými tahy štětce. „*To je také důvod, proč jsem tento směr zařadila do své bakalářské práce.*“¹⁵

Expresivní prostor a čas se v umění výrazněji objevují na přelomu 19. a 20. století, kdy jsou tvořeny s výraznou deformací, dynamikou a osobním přístupem. Tyto prvky působí na diváka pocitem nejistoty a zvyšují napětí. Efektů je dosaženo záměrným narušením běžných prostorových uspořádání, což je umocněno kontrastním využitím světelných efektů a barevných kontrastů. Toto vše přidává uměleckému dílu intenzivní emocionální a vizuální hloubku.¹⁶

1.3 Vztah umění a fotografie ve 20. století

„*Konečným stupněm fotografického pochodu je obraz.*“ (Tausk. 1972. str. 3) Fotografie, jako relativně mladý obor výtvarného umění, byla ve svém historickém vývoji silně ovlivněna staršími uměleckými disciplínami, což bylo zejména malířství. Spojitost je zčásti dána tím, že jak fotografie, tak i malířství mají jako konečný produkt obraz. Když se fotografie začala vyvíjet, společnost už měla zkušenosti s malířstvím, které se vyvíjelo paralelně s lidskou civilizací od dob jeskynních maleb. Proto nás nepřekvapí, že fotografie byla původně hodnocena podle stejných kritérií jako malířství.¹⁷

1.4 Význam barvy a barevné kompozice v umění

Barva hraje klíčovou roli nejen ve fotografii, ale i v malbě, jelikož má silný vliv na lidské vnímání. Na základě odlišných faktorů, jako jsou jas a kontrast, vyvolávající hluboké emocionální reakce, se často mohou lišit reakce na konkrétní dílo. Barvy mohou vyvolat příjemné nebo nepříjemné pocity, což jim dodává značnou sílu v rámci vizuálního umění. Významný odborník na barvy, John Gage, poznamenal, že barva má schopnost oslovit většinu z nás přímo, což velmi využívají marketingoví specialisté a designéři obalů. Většina lidí má na

---

¹⁵ Soušková, E. Mgr., Ph.D. 2021. *Stručné dějiny výtvarného umění*. Praha: Vysoká škola kreativní komunikace, str. 93

¹⁶ BLÁHA, Jaroslav. *Výtvarné umění a hudba. Musica viva (Togga)*. Praha: Togga, 2013. str. 77

¹⁷ TAUSK, P. *Vztah výtvarného umění a fotografie*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1972. str. 3

barvy osobní názory, což fotografie může efektivně využít k vytvoření silných vizuálních vyjádření.^{18 19}

V své bakalářské práci používám takzvaně “plné barvy“, které se používají pro svoji intenzitu a sytost, mohou tedy působit velmi silně a často poskytují okamžitý vizuální zážitek.²⁰ Vedle nich existují barvy spektrální, což jsou čisté barvy získané rozkladem bílého světla. Dalším důležitým aspektem pro výsledný efekt díla je modulace barev, která popisuje postupné přechody mezi barvami. Barevné kontrasty, jako jsou kontrasty světelnosti, sytosti, teploty, které mohou být teplé či studené barvy, a také komplementární kontrasty, což jsou například kontrast červené proti zelené, jsou pak zásadní pro vytváření vizuálního zájmu a dynamiky v obraze. Barva také hraje významnou roli v prostorovém vnímání obrazu. Prostřednictvím technik jako je barevná perspektiva využívající teplé a studené barvy k vytvoření iluze prostorové hloubky může umělec ovlivnit to, jak divák vnímá prostor v obraze.²¹

Dále bych ráda zmínila symboliku a význam jednotlivých barev a jejich působení na naši psychiku a zdraví, z pohledu výtvarného a fotografického umění. Těmito průzkumy se věnoval profesor Jaroslav Brožek, který byl našim významným teoretikem v oboru barev a také výtvarným pedagogem, metodikem a malířem. Podle jeho teorie první barva je černá, která symbolizuje temnotu a prvotní chaos, ale zároveň je zdrojem světla. Bílá reprezentuje světlo a je považována za součet všech barev. Červená je barvou energie a dynamiky, má významné místo v historii lidstva. Růžová vyjadřuje jemnost červené a je často spojována s láskou a srdcem. Oranžová je vnímána jako teplá a sociální barva, která stimuluje aktivitu a komunikaci. Žlutá je barvou světla a energie, často vnímaná jako stimulující a aktivní. Zelená je barvou přírody, působí klidně a harmonicky. Modrá je chladná a klidná, současně je jednou z nejoblíbenějších barev v západní kultuře. Fialová kombinuje energii červené a klid modré, je barvou meditace a vysokých ideálů. Tyto barvy mají schopnost ovlivnit náladu a emoce, a proto jsou důležitým prvkem ve vizuálním umění. Správné využití barev může výrazně zlepšit vizuální zážitek a působení uměleckého díla.²²

---

¹⁸ FREEMAN, Michael. *Očima fotografa: kompozice pro lepší (digitální) fotografie. Upravené čtvrté vydání podle prvního vydání z roku 2008. Přeložil M. KRUPÁR, přeložil P. KRISTIÁN. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2017. str. 139*

¹⁹ BARAN, L. *Barva v umění, kultuře a společnosti. Praha, 1978. str. 5*

²⁰ FREEMAN, Michael. *Očima fotografa: kompozice pro lepší (digitální) fotografie. Upravené čtvrté vydání podle prvního vydání z roku 2008. Přeložil M. KRUPÁR, přeložil P. KRISTIÁN. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2017. str. 140*

²¹ BLÁHA, Jaroslav. *Výtvarné umění a hudba. Musica viva (Togga). Praha: Togga, 2013. str. 40*

²² POHRIBNÝ, Jan. *Kreativní barva ve fotografii. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2016. str. 62 – 72*

2 UV BAREVNÁ TECHNOLOGIE A JEJÍ VYUŽITÍ VE FOTOGRAFII

V této kapitole jsou popsány technické informace týkající se UV barevné technologie.

2.1 Popis UV barevné technologie

Zkratka „UV“ pochází z angličtiny od slov Ultra Violet. Ale v angličtině tuto zkratku nenajdete. Pro tento druh „umění“ je používán termín „blacklight“. Jedná se tzv. o černé světlo, které je na úplném kraji viditelného spektra barev. Toto UV světlo umožňuje ve tmě viditelně osvětlit předměty reagující na UV záření. Nejčastěji vidíme bílou barvu, ale může to být i zelená, oranžová, žlutá, růžová apod. Pro práci s UV barvami je nezbytné osvětlit prostor pomocí speciálních světelných zdrojů, které musí svítit na konkrétní vlnové délce. V dnešní době máme hned několik možností, které můžeme využít např. UV zářivky, UV reflektory, UV žárovky, UV výbojky a speciální UV LED diody.²³

Jak jsem již výše zmiňovala „speciální osvětlení tedy blacklight“, zde může nastat jeden z největších problémů v UV fotografii a to poměrně slabé osvětlení tzv. černého světla.²⁴ V mém projektu jsem použila UV filmové světlo Nanlite PavoTube ii 6C., přičemž jsem přesně narazila na tento problém, tato světelná trubice nepokryla ani zdaleka celý připravený prostor. Tudíž jsem musela přizpůsobit podmínky mým finančním a technickým možnostem a přesunout ateliér do menší místnosti, což můj problém částečně vyřešilo. Nakonec jsem musela pořizovat LED barevné pásy, které jsou narozdíl od mého využitého filmového světla, které pomáhá k poměrně rovnoměrnému rozvrstvení světla, na fotografii intenzivnější a dopomáhají dosvítit důležitější body ve fotografii.

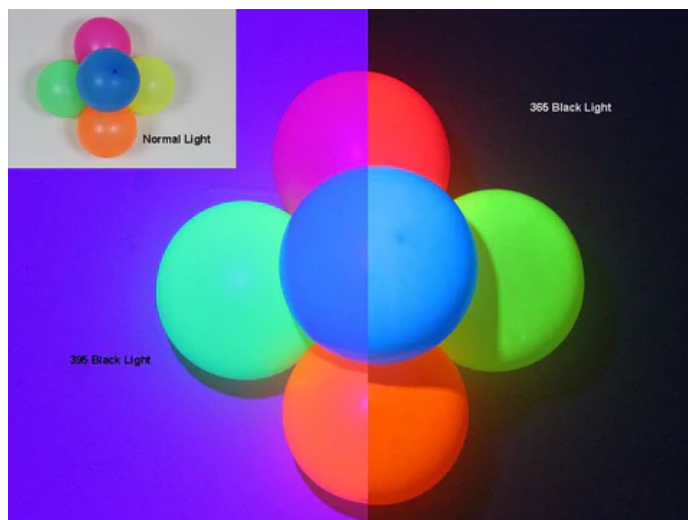
Ještě bych ráda zmínila UV barvy, které se pod uvedeným zářením světla dokáží rozzářit. Kromě samotné barvy můžeme mluvit i o površích či předmětech, které jsou vyrobené přímo pro využití UV světlem, které mohou zářit. Standartně se jedná téměř o všechny bílé povrchy nebo předměty pokryté speciálními barvami. Barvy jsou zásadním prvkem UV bodypaintingu. Při výběru je důležité zkontrolovat, zda jsou použité barvy speciálně určeny pro aplikaci na kůži. Některé barvy jsou vyloženě označeny jako vhodné pro bodypainting, zatímco jiné mohou být klasifikovány jako kosmetika, které jsou vhodné hlavně pro detaily a drobné kresby. (Ty

---

²³ NOVÁK, M., 2013. *UV bodypainting jako prostředek k sebereflexi*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra sociální pedagogiky. Bakalářská práce. str. 17 – 18

²⁴ ifolor. (2023). *Colour in the Darkness: Black Light Photography*. [online] Retrieved from <https://www.ifolor.ch/en/inspire/colour-in-the-darkness-black-light-photography>

jsem využívala na celé tělo). Kdybychom pak chtěli barvy pro větší plochu či objekty, mohli bychom využít „latexové“ UV aktivní barvy. Tyto UV barvy jsou ale finančně náročnější a proto jsem je ve svém projektu nemohla použít.²⁵

(Glomania. 2023. How to photograph Glow in the Dark and UV Blacklight Products) [1]

2.1.1 Bodypainting

Bodypainting je technika malování na lidské tělo. Pokud nahlédneme do historie, tak zjistíme, že bodypainting se objevuje již v době pravěké a je spojen s primitivními kulturami. V těchto raných obdobích bylo malování na tělo převážně součástí rituálů a kmenových tradic. V moderním pojetí se pak jedná o uměleckou disciplínu spadající do kategorie body art.²⁶

2.2 Historie a současné využití UV barevné technologie ve fotografii

Historie UV fotografie začíná působit již na počátcích historie fotografie, kdy první fotografické emulze byly citlivé na modré a UV záření díky absenci moderních UV blokujících ochran na čočkách. Významným bodem v UV technologii byl rok 1864, kdy bylo experimentálně využito UV světlo německým chemikem Hermannem Vogelem pro zachycení neviditelných neštovic na portrétu ženy. V roce 1903 pak Robert Wood vyvinul speciální UV

²⁵ NOVÁK, M., 2013. *UV bodypainting jako prostředek k sebereflexi*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra sociální pedagogiky. Bakalářská práce. str. 18

²⁶ RUITER, P. De., *The Art of Bodypainting*. PixelPerfect Pub 2011. INSERT-MISSING-DATABASE-NAME Accessed 18 Mar. 2024.

filtry a jako první představil UV fotografie a vyvinul medicínské využití světla známé jako Woodova lampa.

V současné době UV fotografie nachází uplatnění v mnoha oblastech, např. vědy, medicíny ale také v umění a komerční fotografii. Ale nás zajímá především fotografické techniky zaměřené na UV barevné technologie, které pokračují v rozšiřování našeho vnímání a pochopení světla kolem nás.²⁷

3 POPIS VLASTNÍHO FOTOGRAFOVÁNÍ

3.1 Inspirace

„I’ve always been in awe and wonder of the beauty found in nature. Inspired by the colors and textures found in sunset. From the eerie allurements seen throughout the universe.“ (Poppleton. 2023)

Jako mojí inspiraci jsem si zvolila méně známého, ale přesto velmi zajímavého amerického umělce a fotografa Johna Poppletona. John Poppleton je umělec, který se proslavil především díky své práci v oblasti bodypaintingu, konkrétně malbou na tělo s použitím UV barev, které ožívají pod ultrafialovým světlem. Narodil se a vyrůstal v Kalifornii, USA. Jeho umělecká kariéra začala už v mladém věku, kdy projevil zájem o umění a kreativní vyjádření. Poppletonova vášeň pro fotografii a malbu ho vedla k experimentování s různými médii a technikami, až nakonec objevil fascinaci bodypaintingem pod UV světlem.

Jeho díla jsou známá pro jejich jedinečnost, kreativitu a technickou zručnost. Poppleton často zobrazuje na lidských tělech přírodní motivy, jako jsou vesmírné scény, polární záře, oceány a horské krajiny, které pod UV osvětlením nabývají úžasné živou a dynamickou formu. Tímto způsobem nejen vytváří vizuálně působivá díla, ale také podněcuje k většímu uvědomění a spojení s přírodním světem a vesmírem.

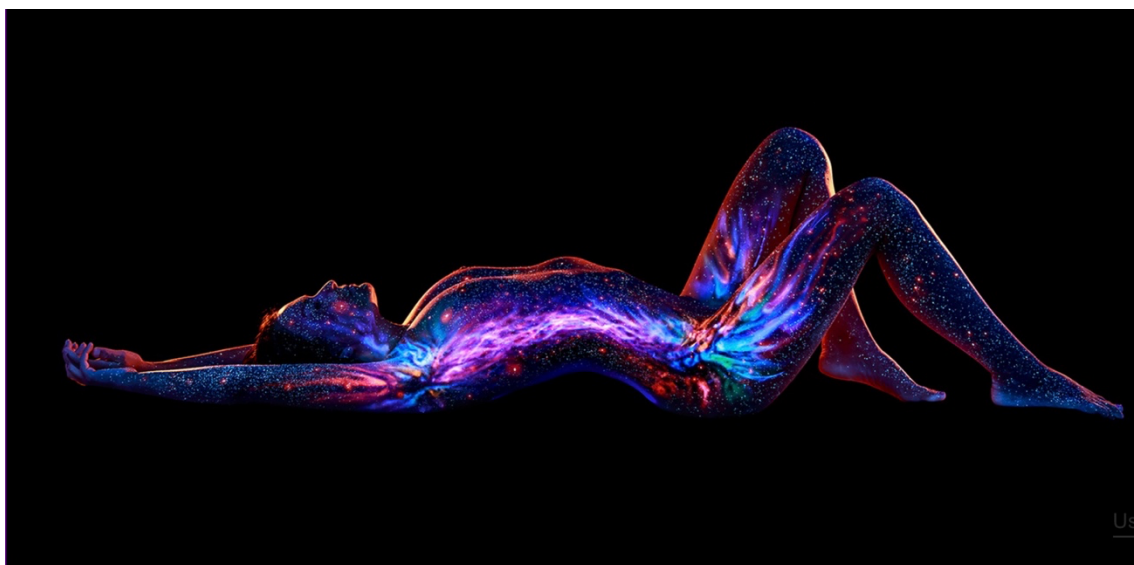
Kromě své práce v oblasti bodypaintingu a UV umění se Poppleton také věnuje tradiční fotografii a dalším formám uměleckého vyjádření. Jeho díla jsou prezentována na výstavách a v galeriích po celém světě a nabízejí divákům jedinečný zážitek z propojení umění, technologie a přírodní krásy. John Poppleton tedy není jen obyčejným umělcem, ale inovátorem, jehož dílo

---

²⁷ DAVIES, A. (2017). *Digital Ultraviolet and Infrared Photography*. Velká Británie: Taylor & Francis. [e-book]. str. 6-9

překračuje hranice tradičního uměleckého vyjádření a přináší čerstvý pohled na spojení lidského těla, umění a přírodních prvků.²⁸

(Poppleton, J. Kaylee's Stardust Nebula. Under Black Light. 2021) [2]

3.2 Volba tématu

Volba tématu pro mě byla zpočátku velmi obtížná. Chtěla jsem si vymyslet vlastní téma, které bude originální, nápadité a poučné pro můj pozdější růst jako fotografa. Jelikož mám za to, že každá zkušenost by měla přispět k budoucímu růstu. Jsem člověk, který si rád připravuje výzvy a hledá svoje limity, tudíž jsem vymyslela již zmíněné finální téma a to fotografování aktu či těla a portrétu pomocí UV barevné technologie, tedy technologie, která u nás v české republice není příliš rozšířená.

Nikdy předtím jsem podobnou techniku nezkoušela a jsem moc spokojená se závěrečným výstupem. I když vím, že je vždy co zlepšovat.

---

²⁸ Poppleton, J. (n.d.). About John. John Poppleton under black light. [online] Načteno 28. března 2018. Dostupné z: <https://www.jpunderblacklight.com/about-john>

3.3 Výběr a příprava scén

Pro výběr místa jsem zvolila místnost ve firmě, která už není delší dobu využívána. Je to docela velká místnost o rozměrech 10x15 metrů. Nejprve jsme museli místnost vyklidit, aby bylo dostatek místa na focení, což zahrnovalo odstranění veškerého nábytku s výjimkou jednoho kancelářského stolu, jenž později sloužil jako praktická odkládací plocha. Místnost má také rozměrné okno, tudíž jsem musela nejprve vyřešit zatemnění okna. Pro zatemnění okna jsem pořídila velké neprůsvitné černé závěsy, které se po pověšení ještě musely zajistit po stranách, aby dovnitř nemohlo proniknout světlo.

Pro vytvoření vhodnějších podmínek pro focení UV světlem jsem ještě zakoupila velké černé plátno, které jsem s malou pomocí připevnila na jednu z kratších stěn pro vylepšení pozdějších digitálních úprav fotografie.

3.4 Technické aspekty fotografování

V této kapitole se zaměřím na podrobnější postup u tvoření fotografií pod UV světlem a uvedu zde všechny aspekty potřebné k tvorbě takových fotografií...

3.4.1 Fotoaparát

Pro svojí práci jsem použila fotoaparát Canon EOS R7, což je bezzrcadlovka, jedná se o typ digitálního fotoaparátu. Pro mě nejlepší volba, protože je lehčí a menší než tradiční fotoaparáty se zrcadlem, což mě jako akčnímu fotografovi naprosto vyhovuje. Jako objektiv jsem používala Canon zoom lens EF-S 18-135mm. Má systém stabilizace obrazu, který mi umožňuje pohyb fotoaparátu při fotografování z ruky, což jsem pro tuto práci potřebovala. Pro použití tohoto objektivu na tento daný fotoaparát jsem potřebovala ještě dokoupit adaptér, protože můj starý fotoaparát byl ještě APS-C a moje nové tělo, už patří k novějšímu systému EOS R s bajonetem RF a proto jsem zvolila koupit adaptéru Canon Mount EF-EOS R, který je navržený tak, aby poskytoval plnou kompatibilitu mezi objektivy a fotoaparáty.

3.4.2 Příslušenství/pomůcky

Jako první jsem používala již zmíněný fotoaparát Canon EOS R7 a doplněním o objektiv stejné značky Canon zoom lens EF-S 18-135mm s adaptérem Canon Mount EF-EOS R.

Z techniky jsem pak dále využívala UV filmové světlo Nanlite PavoTube ii 6C, které mi napomáhalo scénu “rozsvítit“ do úžasných barevných odstínů barev s pomocí stříbrné odrazové desky, která pomáhala v rozpinání měkkého ultrafialového světla. Využívala jsem i dva pomocné nastavitelné stativy, na které jsem připevnila UV světlo a později jsem stativ využila jako pomocníka pro držení odrazové desky. Fotoaparát jsem spíše využívala bez stativu, abych lépe využila prostoru i kvůli častým pohybovým změnám.

Jak už jsem zmiňovala v přípravě scén, tak pro vybavení ateliéru či již uvedené místnosti, jsem použila velké černé plátno, které mi pomáhalo s výrazností a samotnou dynamikou ve fotografii. Plátno bylo částečně připevněné na stěně a pak přehozené přes konstrukci přímo dělanou do ateliérů. Zatemnění místnosti zajistily velké neprůsvitné černé závěsy, které jsem využila na zakrytí rozsáhlého okna v místnosti.

Modelům jsem již předem sdělila, co by si měli vzít na sebe na focení, ale pro toho, kdo nemohl moje požadavky splnit, měla připravené černé oblečení, a to hlavně pro dívky. Pro prvním focení jsem dokoupila ještě UV barevné paruky, které měly za úkol zvýraznit a upozornit na hlavu modelu.

Pro samotné “malování“ jsem použila hned několik sad s UV barevnými pigmenty. Všechny barvy, které jsem využívala, byly přímo vyrobené a testované na lidské tělo, abych předešla jakýmkoli reakcím či podrážděním lidské pokožky. Snažila jsem se vybírat barvy lepších značek jako je Colour Geometry, Glow in,... ale na trhu je bohužel velmi omezený výběr UV barev, které mohou přijít do kontaktu s lidskou pokožkou. Používala jsem tři druhy UV barev, každý druh byl určen na přesně specifikovanou část. První a zároveň můj nejvíce používaný druh barev, jsou tekuté pigmenty. Tyto se daly aplikovat na tělo přímo z tuby, což dost urychlilo proces malování před focením. Jako druhý druh jsem používala práškové pigmenty, které se musely před použitím rozmíchat s vodou, což prodloužilo proces přípravy, ale pigmentace byla mnohem lepší než u tekutých barev. Využívala jsem je hlavně na dominantní přesné linie na fotografii. Jako poslední druh, který jsem používala nejméně, byly voskové UV barvy v tvrdé formě aplikované přímo z aplikátoru, který se postupně vysouval. Mně samotné se s těmito barvami neparovalo nejlépe, ale na některé detaily byly nutné. Pro aplikaci barev jsem nejčastěji využívala svoje ruce a občas jsem si dopomohla štětcem. Mojí poslední pomůckou byl kartáček na zuby a to jako rozprašovač barvy, jehož pomocí jsem vytvořila malé barevné tečky na těle.

3.4.3 Kompozice

Hlavní druh kompozice, který jsem zvolila, je negativní prostor - funguje na principu ponechávání velkého množství prázdného prostoru. Dotkla jsem se i dynamické rovnováhy, kdy jsem se snažila vytvořit ve fotografii pocit pohybu či dynamiky, často zde používám diagonálních linií a kontrastních prvků. A samozřejmě jsem ve svém cyklu fotografií využila i středovou kompozici, která má v mém případě vytvořit silný vizuální dopad s pomocí dostatečného již uvedeného negativního prostoru.

3.4.4 Osvětlení

Pro osvětlení jsem zvolila UV filmové světlo Nanlite PavoTube ii 6C, což je přenosná a všestranně použitelná RGBWW LED světelná trubice s hmotností pouhých 260 gramů a o rozměrech 25x39x38mm. S možností nastavení světelného výkonu v rozmezí 0-100% a maximálním výkonem 520 Lumenů, nastavitelnou teplotou 2700K – 7500K a plným barevným RGB spektrem. Pro moje použití jsem využila nastavení měkčího světla s plnou intenzitou světla nastavenou na 100%. Pro barevnost z RGB škály jsem zvolila modrofialovou barvu, která má určit vhodné délky ultrafialového (UV) světla. Pro větší intenzitu jsem občas zvolila i stříbrnou odraznou desku, která mi krásně napomohla k nasvícení všech potřebných ploch.

3.4.5 Úprava fotografií

Po „přetáhnutí“ všech fotografií z fotoaparátu do mého počítače jsem si nejdříve všechny fotografie uložila na externí disk, kde mám všechny dosud vyfocené fotografie. Následně jsem si všechny fotografie jednotlivě prošla a vybrala si ty, na kterých bych ráda pracovala dále. Ty jsem si zase uložila do další složky, abych měla přehled o všech materiálech.

Pro první úpravu jsem všechny vybrané fotografie nahrála do aplikace Adobe Lightroom, kde dělám většinu práce. Pro každou jednotlivou fotografii jsem zvolila individuální systém úprav podle potřeby. Můj nejčastější postup byl: přejít do vrstev a vytvořit si vrstvy pro barevnost ve fotografii. Vybrala jsem samotnou UV malbu na těle a zvýšila jsem intenzitu každé barvy zvlášť tak, abych zachytila tu správnou předem určenou barevnou kombinaci. Když bylo třeba, vytvořila jsem speciální vrstvu pro jednotlivé barvy, abych zamezila ztrátě sytosti některých barev. Dost jsem se zaměřovala na vlasy modelu, tedy když

měl/a model/ka paruku, chtěla jsem, aby vlasy zároveň vyčnívaly, ale na druhou stranu nebyly výraznější než samotná abstraktní malba.

Po zkontrolování všech dosažených barev na fotografii jsem fotografii uložila a otevřela jí ve druhé aplikaci, která nese jméno Procreate. To je aplikace, která funguje pouze na iPadu, tudíž jsem musela odložit počítač a pokračovat v dalších úpravách na dalším zařízení. Tady v této aplikaci šlo hlavně o úpravu pozadí a eliminaci malých nedostatků. Jako v předchozí aplikaci jsem si vytvořila novou vrstvu, ve které jsem tvořila černé pozadí. Nebo lépe řečeno doopravila černé pozadí. Velkou práci odvedlo černé plátno, na kterém jsme od začátku fotili, a moje práce v tomto byla ulehčená. Mně už jen stačilo doplnit černé pozadí tam, kde nebylo a dočistit malé nedostatky, aby bylo pozadí čisté a nenarušovalo pohled na fotografii.

4 REALIZACE CYKLU FOTOGRAFIÍ

4.1 Popis jednotlivých cyklů fotografování

Celkově je celý cyklus fotografií tvořen z několika focení, přesněji proběhlo 5 sérií. Každé jednotlivé focení probíhalo stejnou přípravou mého osobního fotografického studia a již uvedených technických aspektů, které se lišily opravdu jen v maličkostech. Každá série měla předem určené barevné složení a vzor, který se následně nanášel na tělo modelů či modelek. Poté jsme se soustředili na samotné pozice u fotografování, které se muselo přizpůsobit podle zkušeností každého jednotlivého modelu.

Na první cyklus fotografií jsem si pozvala dva mužské modely. Jednalo se o dva bratry, s nimiž jsem spolupracovala již na více foceních. Zaměřovali jsme se na kontrast oranžové, růžové a později i žluté UV barvy. Musím takhle zpětně uznat, že toto focení pro mě bylo nejvíce náročné, protože chlapci neměli moc zkušeností s pózováním a tak vysvětlovat všechny náležitosti bylo o něco složitější než v následujících foceních.

Druhý cyklus fotografií byl zaměřen na párové focení, pozvala jsem si chlapce z předešlého focení a jeho přítelkyni. Tam jsme se zaměřovali hlavně na kontrast zelené a růžové UV barvy.

Třetí cyklus ženských fotografií jsem fotila s pomocí mé nejlepší kamarádky, která už měla dřívější zkušenosti s pózováním, a tudíž práce s ní byla založená na fotografe celého těla a na různých pozicích. Zde jsem používala chladnější tony, hlavně modrou, zelenou v doplnění oranžové UV barvy.

Čtvrtý cyklus ženských fotografií jsem opět fotila s pomocí jiné mé kamarádky, která naopak od předchozí modelky neměla s pózováním před fotoaparátem žádné zkušenosti. Tak jsem zvolila jednodušší pózy a zaměřovala se spíše na portrétní fotografie. Zde jsem použila kontrast zelené, oranžové, žluté a růžové UV barvy.

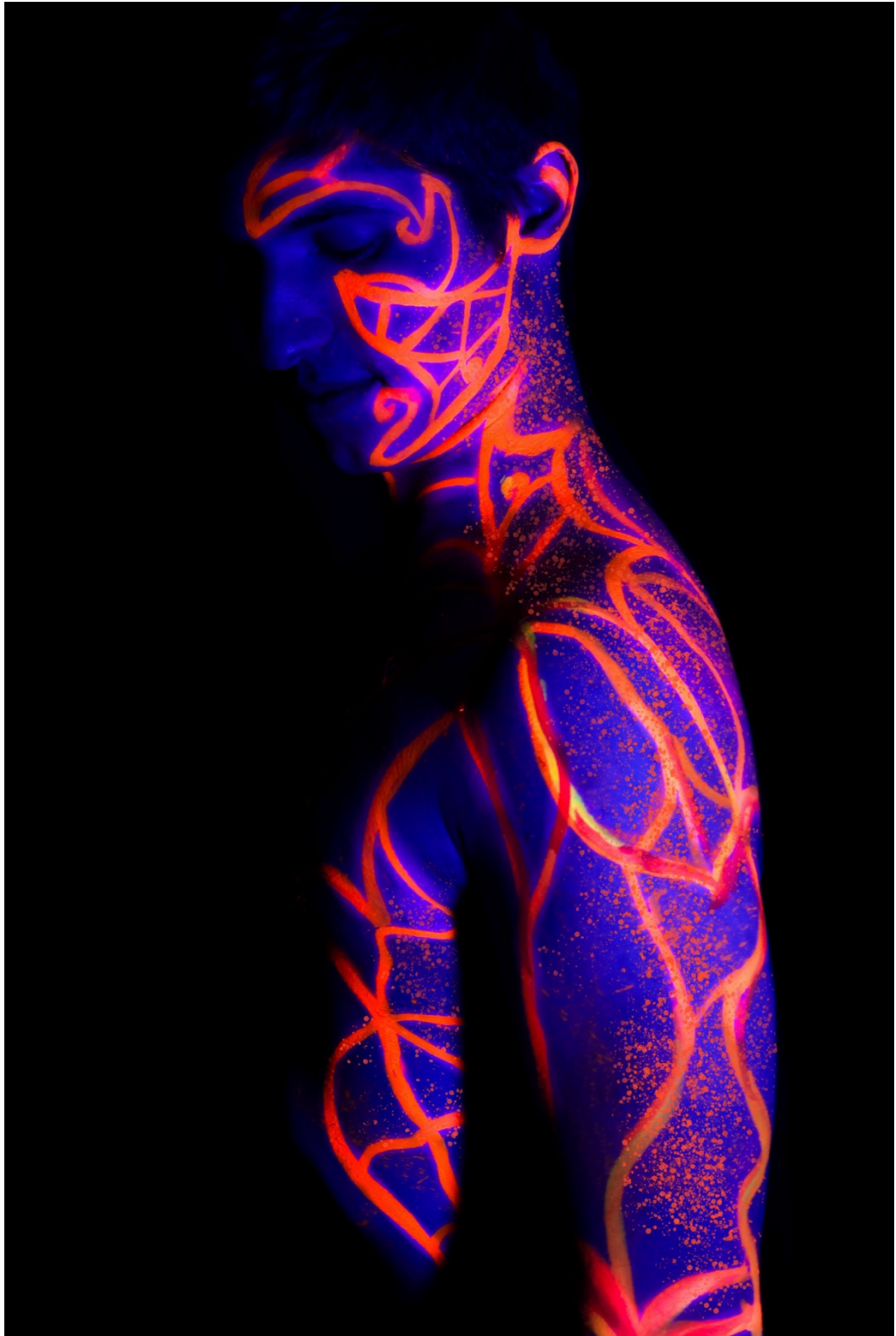
Pátý cyklus fotografií a zároveň poslední cyklus, byl zaměřen čistě na kontrast oranžové a růžové. Modelkou byla moje nejlepší kamarádka, která má bohaté zkušenosti s pózováním před fotoaparátem, takže jsme mohly vyzkoušet i zajímavější a obtížnější pózy.

4.2 Popis vybraných jednotlivých fotografií

Na začátek bych se ráda pokusila přiblížit svoji myšlenku nad složením a tvorbou mého fotografického cyklu fotografií. Jak už jsem uvedla výše, cyklus se skládá z 10 fotografií o rozměrech 60x40 centimetrů. Takto velkou velikost jsem zvolila proto, aby vynikl každý jediný detail na fotografii. Všechny 10 fotografií na sebe navazují jak barevností, tak variabilitou pozic a pohledů.

Prezentace fotografií funguje pouze v přesném, po sobě jdoucím pořadí ve dvou řadách po pěti fotografiích. Jak už jsem zmínila, fotografie na sebe navazují. Nelze si nevšimnout, že v první řadě pěti fotografií jsou barvy dělené na teplé a studené odstíny. Začínám čistě teplým kontrastem barev a postupně se barevnost skrz druhou fotografii dostává až do studené. Dále se skrz třetí a čtvrtou fotografii dostáváme zpátky do teplých odstínů barev. Prostřední fotografie pak spojuje barevností horní a spodní linii fotografií tím, že dolní část těla se vrací zpátky do teplých odstínů a ty postupují na spodní prostřední fotografii. Skrz tu můžeme vidět, jak pravá strana fotografií zůstává v teplejších odstínech a levá strana se vrací zpět do chladnějších odstínů.

Řeč těla je také propojena, i když si jí člověk na první moment zřejmě nevšimne, protože lidské oko jako první zaujme barevnost, která se na fotografiích vyskytuje. A to je taky smyslem těchto fotografií. Mohla bych to přirovnat k prostému životu, také si nejdříve všimneme toho výrazného a nepřehlédnutelného na ostatních lidských bytostech a teprve když se podíváme blíže, vidíme nebo si alespoň myslíme, že vidíme, ale hlavně si v naší mysli vytváříme svojí vlastní verzi příběhu. A přesně i pro tento důvod jsou moji modelové oblečení a ukazují jenom určité části svého těla, protože části, které nejsou vidět, mají znázorňovat tajemství, neboli něco, co hned na první pohled nevidíme. Ptáte se, proč? Podle mě by každý měl ukazovat jen část sebe samého, protože když někdo ukáže celé své já, tak se ztratí to kouzlo tajemnosti a soukromí.

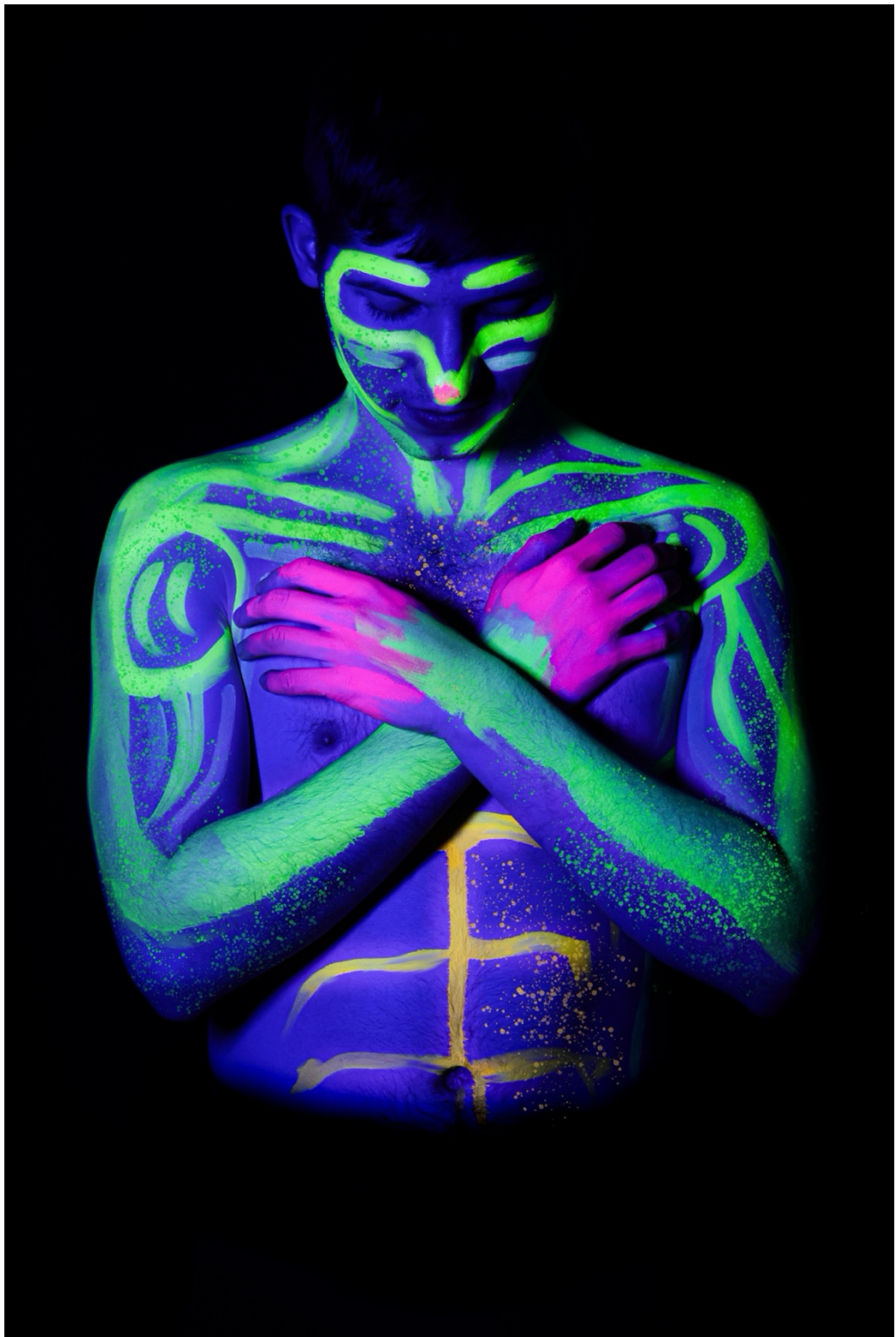

Oranžová & Červená

Růžová & Zelená

Zelená, Růžová & Oranžová

Zelená & Modrá

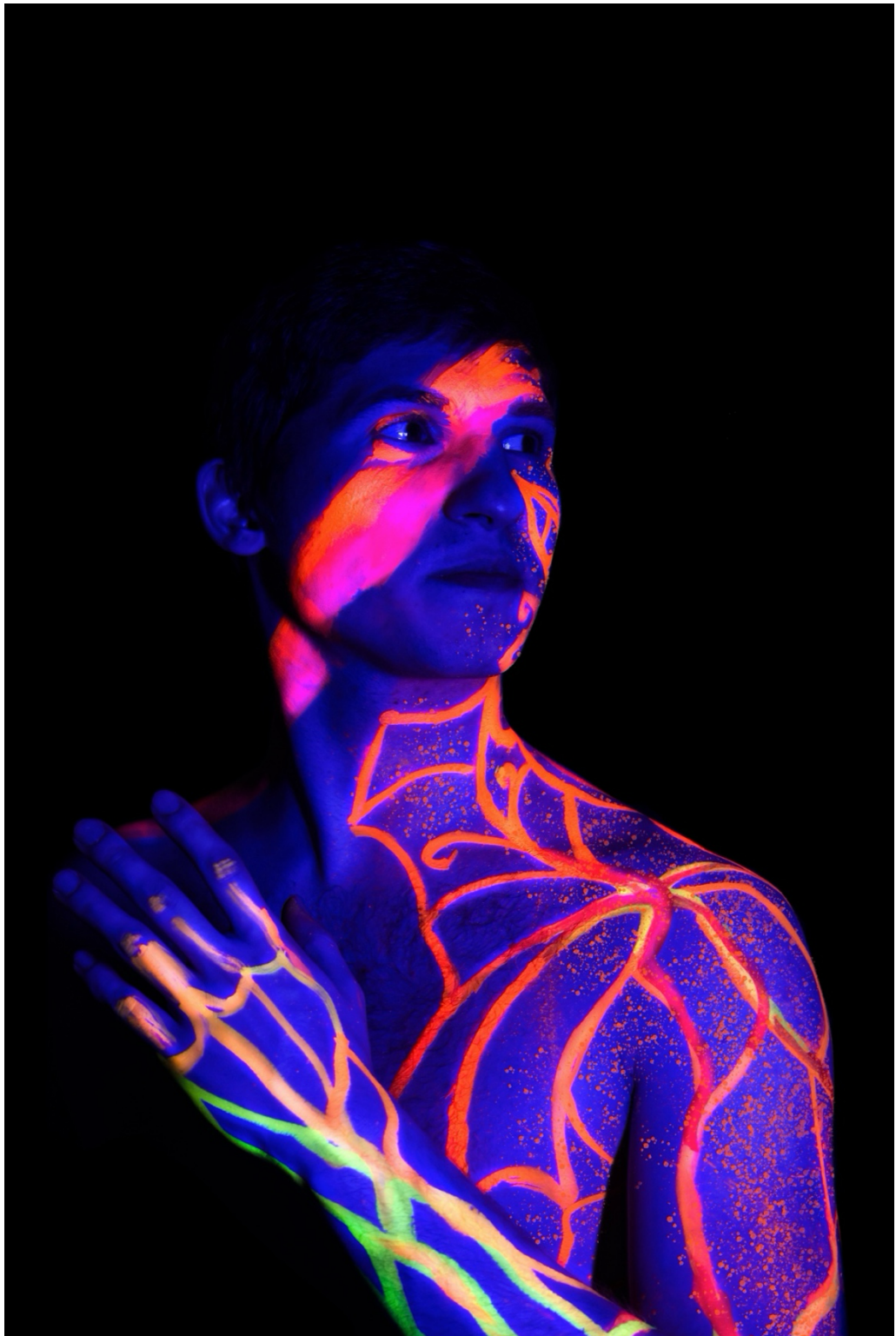
Oranžová & Růžová

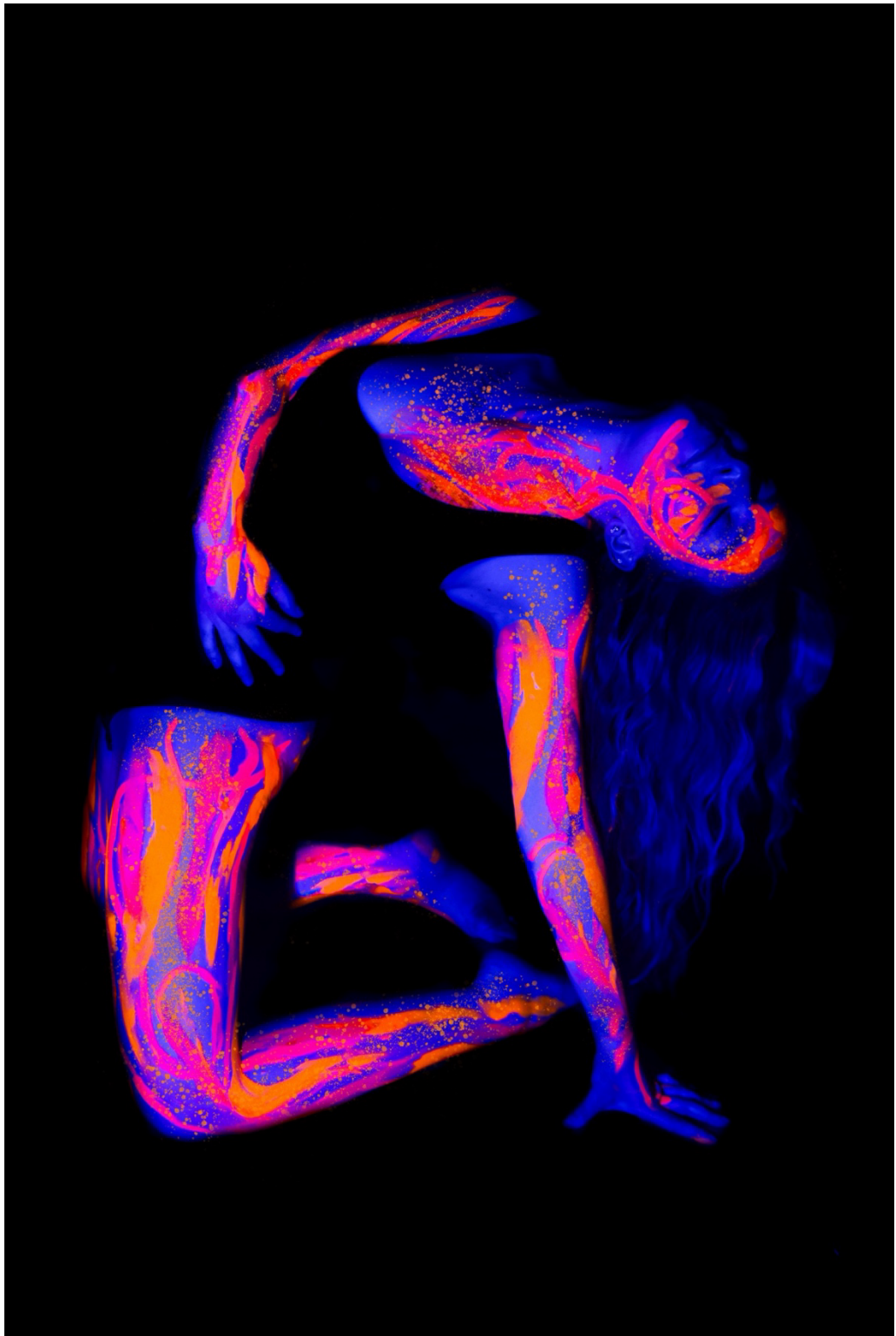
Žlutá, Zelená & Oranžová

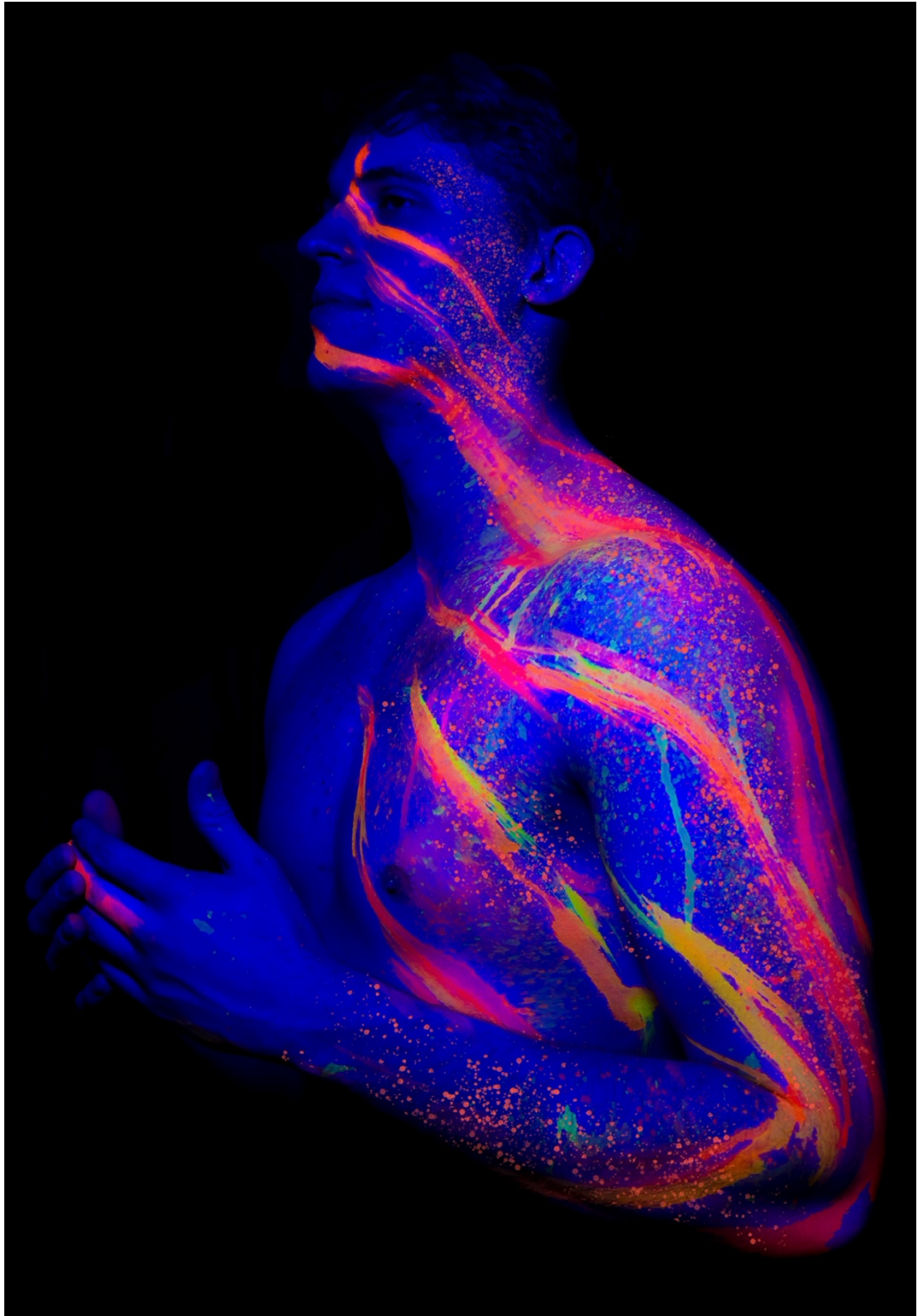
Zelená, Modrá & Oranžová

Oranžová, Růžová & zelená

Růžová & Oranžová

Růžová, Oranžová & Žlutá

5 PEDAGOGICKÁ ČÁST

Nejdříve bych chtěla krátce shrnout proč je výtvarná výchova důležitá k obecnému vzdělávání a jaké má přínosy...

Podle Jaroslava Vančáta výtvarná výchova přináší rozvoj vizuální gramotnosti, což je v dnešní vizuálně zaměřené společnosti zásadní. Studenti se učí analyzovat a interpretovat obrazy a vizuální informace, což je klíčové pro porozumění současnému mediálnímu prostředí. Podpora tvořivosti a inovace je další významný přínos, kde výtvarná výchova motivuje studenty k experimentování a kreativnímu myšlení. Výtvarná výchova nakonec, hraje významnou roli v osobním a sociálním rozvoji žáků tím, že posiluje sebevědomí, sebevyjádření a emocionální inteligenci.²⁹

5.1 Využití fotografie ve výuce výtvarné výchovy

S ohledem na zaměření v mé bakalářské práci, je nezbytné zmínit, jak by se dala digitální fotografie a UV technologie využít ve výuce výtvarné výchovy.

Fotografie a média jsou naší každodenní součástí. Skoro každý žák v dnešní době vlastní chytrý mobilní telefon s fotoaparátem a využívá ho na zachycení svých příběhů, které následně umísťuje na sociální sítě. Ve výuce výtvarné výchovy na školách se učitelé hlavně zaměřují na malbu, kresbu a další výtvarná média. Počítačové přípravy na školách jsou zaměřené především na tvoření tabulek podle šablon či vytváření "obrazu" v programu Microsoft Word, což je za mě strašná škoda a nevyužití potenciálu. Bylo by zajímavé dětem/studentům dopřát v hodině výtvarné výchovy například upravování fotografií či tvoření fotografických koláží,...

Integrace digitální fotografie do výuky výtvarné výchovy může značně obohatit tento předmět, zároveň je to velká příležitost k rozvoji vizuální gramotnosti žáků. Skrze aktivní používání a analýzu jazyka fotografie, studenti nejenže se naučí interpretovat a porozumět uměleckým dílům, ale také získají potřebné dovednosti pro vlastní tvorbu a vyjádření. Tato metoda nejen podporuje kritické myšlení a kreativitu, ale připravuje studenty na efektivnější a smysluplnější interakci s širokým spektrem vizuálních médií v dnešní multimediální společnosti.³⁰

---

²⁹ UHL SKŘIVANOVÁ, Věra. *Pedagogika umění - umění pedagogiky, aneb, Přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání. Ústí nad Labem: UJEP, 2014. str. 87 – 88*

³⁰ SOSNÁ, J., 2016. *Digitální fotografie ve výtvarné výchově. Olomouc: univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy. Dizertační práce str. 14*

Chtěla bych zmínit použití UV barevné technologie ve výtvarné výchově. Myslím si, že UV barevná technologie představuje zajímavou experimentální techniku, která by se mohla efektivně využít ve výtvarné výuce.

Ve fotografii či filmu, by studenti mohli experimentovat s UV světlem, zkoumat jeho efekty a možnosti v oblasti kinematografie. Nebo by mohli využít UV technologii k prohloubení pochopení vlivu světla na barvu a vizuální vnímání. Studenti by mohli například zkoumat, jak různé barvy reagují pod UV světlem, což by jim mohlo pomoci k lepšímu pochopení fyzikálních a chemických vlastností barev. Také by šlo využít UV barvy a fluorescenční materiály k vytváření uměleckých děl, která jsou viditelná pouze pod UV světlem.

Určitě je velké množství vizuálních aktivit, které by bylo možné se studenty vytvořit. Ale já si pro svůj návrh vzdělávacího projektu zvolila alternativní volbu plnění kvůli pozdější realizaci se studenty a kvůli nízké finanční podpoře...

5.2 Návrh vzdělávacího projektu

Pro můj návrh vzdělávacího projektu jsem zvolila díla z abstraktního expresionismu, expresionismu a fauvismu. Všechna uvedená umělecká díla jsou obsahem látky, kterou už se studenti 2. stupně základní školy učili, a následující umělecká díla by měli znát již z dřívějšího studia. Jedná se o tato díla: Výkřik – Edvard Munch, Promenáda u Arna – Bohumil Kubišta, Tanec kolem zlatého telete – Emil Nolde, Tanec života – Edvard Munch, Kavárna – Bohumil Kubišta, Čtenář Dostojevského – Emil Filla, Modrý kůň – Franc Marc, Tanec – Henri Matisse, Podobizna Henriho Matisse – André Derain, Žena s kloboukem – Henri Matisse, Amor a Psyché – Edvard Munch, Dáma v zelené bundě – August Macke, Čtyři dívky - August Macke.

Celý výtvarný úkol má za úkol studentům zábavně a kreativně pomoci se zapamatováním probrané látky a také slouží jako nenásilný způsob opakovacího testu. Studenti si zde procvičují svoji vizuální gramotnost a zároveň se učí analyzovat a interpretovat obrazy.

5.2.1 Základní popis výtvarného úkolu

Pro výtvarný projekt budou děti spolupracovat v malých týmech, které budou moci mít nejvýše pět členů. Každý tým obdrží balení svítících náramků, celkem padesát kusů na skupinu. Jejich úkolem bude vytvořit pomocí svých těl živé obrazy. Na začátku hodiny si každá skupina žáků vylosuje dvě umělecká díla, o kterých jsme si v předchozích hodinách povídali, a pokusí se je znázornit použitím svítících náramků, které si přilepí k tělu izolepou. Cílem bude nejen dílo vytvořit, ale také ho zachytit na fotografii pomocí mobilního telefonu. Po dokončení projektu společně prohlédneme vytvořené fotografie a otestujeme znalosti získané z předešlých vyučovacích hodin a společnými silami se pokusíme uhádnout, jaká umělecká díla se daná skupina snaží znázornit. Jakmile bude dílo správně identifikováno, zkusíme se společně zamyslet nad zajímavostmi a fakty daného uměleckého díla, které by si žáci měli pamatovat z předešlých hodin a společnými silami se pokusíme tyto informace syntetizovat a vytvořit komplexní přehled. Závěrem se zaměříme na krátkou sebereflexi, kde každý zkusí říci, co mu daný výtvarný úkol přinesl, co ho bavilo nejvíce a co by případně na aktivitě změnil.

Námět	Luminiscenční galerie
Cílová skupina	2. stupeň základní školy
Časová dotace	2 až 3 vyučovací hodiny + když nestihneme prezentaci fotografií tak v příští dvouhodinovce
Pomůcky	Černé oblečení, průhledná izolepa, mobilní telefon, svítící náramky, černé plátno
Učivo	Rozvoj fantazie a podpora tvořivosti, práce se světlem, poznání nové techniky a způsobu výtvarného vyjádření, rozvoj vlastních zkušeností

<p>Formulace zadání výtvarného úkolu</p>	<p>Rozdělte se do skupin o pěti členech. Každá skupina si přijde vylosovat 2 umělecká díla, se kterými budeme dále pracovat. Následně si ke mně přijďte pro jeden balíček svítících náramků a jednu roli průhledné lepicí pásky. Vaším úkolem bude vytvořit co nejpřesněji dané umělecké dílo, které jste si vylosovali a pomocí svítících náramků a svých těl se ho snažit napodobit tak, aby ho následně ostatní studenti poznali. Až budete mít umělecké dílo vytvořené, vyfotografujte si svoji práci na pozdější prezentaci, kde budeme svoje díla „vystavovat“ a ostatní je budou mít za úkol identifikovat.</p>
<p>Cíle dle RVP a jejich konkretizace</p>	<p>Kompetence k učení – Výtvarný úkol podporuje sebereflexi a kritické myšlení, když studenti hodnotí svou práci a procesy vedoucí k výsledkům.</p> <p>Kompetence k řešení problémů – Studenti budou muset tvořivě přemýšlet a řešit problémy při pokusu o rekonstrukci uměleckých děl pomocí svítících náramků a svých těl.</p> <p>Kompetence komunikativní – Během výtvarného úkolu budou studenti komunikovat a spolupracovat ve skupinách, což rozvíjí jejich schopnost vyjadřovat myšlenky, poslouchat názory ostatních a efektivně spolupracovat na dosažení cíle.</p> <p>Kompetence sociální a personální – Práce v týmech a následná sebereflexe posilují sociální interakce a osobní úvahy o vlastním přínosu a zkušenostech z výtvarného úkolu.</p>
<p>Kritéria hodnocení</p>	<p>Hodnotí se zapojení do aktivity, kreativita a spolupráce spolužáků mezi sebou.</p>
<p>Transfer – přesahy výtvarného úkolu</p>	<p>Získání zkušeností s novou technikou, opakování a získání nových znalostí v oblasti dějin výtvarného umění, procvičování motoriky</p>

5.2.2 Průběh výuky

Zde mám popsané fáze výuky, jak bych u svého výtvarného úkolu postupovala.

5.2.2.1 Fáze výtvarného úkolu

První fáze spočívá ve vytvoření pětičlenných skupin, které budou spolupracovat spolu na následujícím výtvarném úkolu a následně si postupně vylosují z předem vybraných uměleckých děl, na kterých budou dál pracovat. Každá skupina bude tvořit dvě až tři umělecká díla.

V další fázi studenti dostanou 50 kusů svítících náramků a průsvitnou lepicí pásku. Jejich úkolem s již zmíněnými pomůckami je pokusit se vytvořit pomocí svých těl co nejpřesnější reprodukci obrazů, které si na začátku vylosovali. Bude zde velmi záležet na tom, jak budou studenti spolupracovat a jak budou pracovat se svou fantazií a představivostí.

V třetí fázi budou mít za cíl vyfotografovat své vytvořené umělecké dílo, které předtím vytvořili pomocí svítících náramků. Dílo musí vyfotografovat tak, aby bylo jasně a přehledně jasné, co se na obraze nachází, což bude přínosné pro další postup při plnění tohoto výtvarného úkolu.

Čtvrtá fáze už bude čistě založená na prezentaci již vytvořených uměleckých prací. Budeme si promítat vytvořená díla a ostatní žáci se budou snažit uhodnout, o jaké dílo se jedná. Když dané umělecké dílo správně identifikují (mohou získat smajlíka, za každé tři smajlíky může žák získat malou jedničku, což pro ně může být motivací pro aktivní zúčastnění dialogu. Společnými silami později doplníme další důležité informace ohledně jednotlivých vytvořených dílech.

V závěru si společně shrneme celý průběh vzdělávacího projektu a odpovíme si na reflexní otázky typu: Co si myslíte, že vám tento vzdělávací projekt přinesl? Co vás na aktivitě nejvíce bavilo? Chtěli byste si takový podobný úkol někdy zopakovat? Co byste příště udělali jinak? Byla to pro vás příjemnější verze opakování látky?

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se věnovala zkoumání a praktickému využití UV barevné technologie v kontextu portrétní a aktové fotografie. Teoretická část byla strukturována do několika klíčových částí, zahrnující teoretický přehled digitální fotografie, uměleckých směrů 20. století a podrobnou analýzu barvy a barevné kompozice v umění.

V praktické části jsem se zaměřila na vytvoření cyklu fotografií, který kombinuje teoretické znalosti s kreativním procesem fotografování. Vzniklé fotografie, realizované s využitím UV barevné technologie, ilustrují unikátní vizuální efekty, které tato technika poskytuje. Analýza fotografování různých subjektů, včetně žen, mužů a párů, odhalila specifické aspekty, výzvy a techniky nezbytné pro zachycení unikátnosti každého z modelů.

V pedagogické části bakalářské práce jsem představila návrh vzdělávacího projektu určeného pro školní prostředí, který by mohl studentům usnadnit pochopení tématu fotografie a umění a zároveň podpořit rozvoj jejich kreativních a analytických schopností.

Závěrem bych chtěla říci, že mi tato práce přinesla nové poznatky o možnostech digitální fotografie a ukázala mi efektivní využití UV barevné technologie pro vytváření umělecky hodnotných děl, položila také základ pro můj další profesní rozvoj a vzdělávání v oboru vizuálních umění.

RESUMÉ

Tato bakalářská práce se zabývala aplikací UV barevné technologie v oblasti portrétní a aktové fotografie. Cílem bylo prozkoumat, jak může tato technologie ovlivnit kreativní proces a vizuální výsledek v umělecké fotografii. V teoretické části práce byl poskytnut přehled o historii a technických aspektech UV světla a jeho využití ve fotografii, stejně jako přehled o uměleckých směrech, které tuto technologii ovlivnily nebo byly jí ovlivněny. V praktické části byl realizován cyklus experimentálních fotografií, kde byly aplikovány různé techniky a postupy s využitím UV světla, aby bylo možné posoudit jeho efekty na barvu, texturu a celkovou atmosféru obrazu. Výsledky tohoto experimentu ukázaly, že UV světlo může výrazně obohatit umělecký dojem a dodat fotografii nový rozměr. Pedagogická část práce navrhuje, jak by UV technologie mohla být integrována do výuky výtvarné výchovy, posilovat vizuální gramotnost studentů a rozvíjet jejich schopnost kreativního vyjádření a kritického myšlení. Tato práce přispěla k hlubšímu pochopení možností UV fotografie a nabídla nové perspektivy pro její využití v uměleckém i vzdělávacím kontextu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ADLER, Lindsay. *Průvodce fotografováním portrétů a postav: jak vytvořit skvělé fotografie v každé situaci*. Přeložil Gabriela KOSTAŠOVÁ. Brno: Zoner Press, 2022. ISBN 978-80-7413-517-0.

ARMUTIDISOVÁ, Irena, HELLER, Jiří (ed.). *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2007. ISBN 9788086815688.

BARAN, Ludvík. *Barva v umění, kultuře a společnosti*. Praha, 1978.

BLÁHA, Jaroslav. *Výtvarné umění a hudba*. Musica viva (Togga). Praha: Togga, 2013. ISBN 978-80-87258-69-9.

FOSTER, Hal; KRAUSS, Rosalind E.; BOIS, Yve-Alain; BUCHLOH, B. H. D. a JOSELIT, David. *Umění po roce 1900: modernismus, antimodernismus, postmodernismus*. Druhé, rozšířené vydání. Přeložil Josef HRDLIČKA, přeložil Irena ELLIS, přeložil Jitka SEDLÁČKOVÁ, přeložil Jana HLÁVKOVÁ. Praha: Slovart, 2015. ISBN 978-80-7391-975-7.

FREEMAN, Michael. *Očima fotografa: kompozice pro lepší (digitální) fotografie*. Upravené čtvrté vydání podle prvního vydání z roku 2008. Přeložil Milan KRUPÁR, přeložil Pavel KRISTIÁN. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2017. ISBN 9788074133466.

HESS, Barbara, GROSENICK, Uta (ed.). *Abstraktní expresionismus*. V Praze: Slovart, [2006]. ISBN 978-80-7209-840-8.

PETERSON, Bryan F. *Naučte se fotografovat portrét kreativně: jak na skvělé fotografie lidí*. Přeložil Nikol ZACHOVALOVÁ BAROCHOVÁ. Brno: Zoner Press, 2021. ISBN 978-80-7413-433-3.

PETRASOVÁ, Taťána a THEINHARDT, Markéta (ed.). *Tělo a tělesnost v českém výtvarném umění 19. století: [Západočeská galerie v Plzni, Výstavní síň "13", Pražská 13, Plzeň, 17. února-26. dubna 2009]*. V Plzni: Západočeská galerie, 2009. ISBN 9788086415642.

POHRIBNÝ, Jan. *Kreativní barva ve fotografii*. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2016. ISBN 978-80-7413-332-9.

SMITH, Ian Haydn. *Stručný příběh fotografie: kapesní průvodce klíčovými žánry, díly, náměty a technikami*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021. ISBN 9788027112579.

SOUČKOVÁ, Ema. *Stručné dějiny výtvarného umění*. Praha: Vysoká škola kreativní komunikace, 2021. ISBN 978-80-908049-3-7.

STÝBLO, Pavel. *Teorie digitální fotografie*. Praha: TOMOS, 2006. ISBN 80-901994-2-9.

TAUSK, Petr. *Vztah výtvarného umění a fotografie*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1972.

UHL SKŘIVANOVÁ, Věra. *Pedagogika umění - umění pedagogiky, aneb, Přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání*. Ústí nad Labem: UJEP, 2014. ISBN 978-80-7414-663-3.

5.3 Elektronické zdroje a e-books

DAVIES, A. (2017). *Digital Ultraviolet and Infrared Photography*. Velká Británie: Taylor & Francis. [e-book]. ISBN: 9781315515076 Dostupné z: <https://www.jpunderblacklight.com/about-john>

ifolor. (2023). *Colour in the Darkness: Black Light Photography*. [online] Retrieved from <https://www.ifolor.ch/en/inspire/colour-in-the-darkness-black-light-photography>

POPPLETON, J. (n.d.). About John. John Poppleton under black light. [online] Načteno 28. března 2018. Dostupné z: <https://www.jpunderblacklight.com>

RUITER, Peter De. (2024). *The Art of Bodypainting*. PixelPerfect Pub 2011. *INSERT-MISSING-DATABASE-NAME*. [e-book] ISBN: 94-90848-40-9. Dostupné z: <https://opac.smb.spk-berlin.de/LNG=EN/CLK?IKT=12&TRM=1619194783>

Vysokoškolská kvalifikační práce

NOVÁK, M., 2013. *UV bodypainting jako prostředek k sebereflexi*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra sociální pedagogiky. Bakalářská práce

SOSNA, J., 2016. *Digitální fotografie ve výtvarné výchově*. Olomouc: univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy. Dizertační práce

6 PŘÍLOHY

6.1 Seznam obrázků

[1] „How to photograph Glow in the Dark and UV Blacklight Products“. Dostupné z:
<https://glomania.com/blogs/news/how-to-photograph-glow-in-the-dark-and-uv-blacklight-products>

[2] J. Poppleton, “Kaylee’s Stardust Nebula.“ Under Black Light. Dostupné z:
<https://www.jpunderblacklight.com>